

Cale scurtă, cale lungă

După ce-i trimisesem o compoziție proprie, un amic (instrumentist) șarja: „Ei, în sfârșit, ai scris ceva splendid, dar până la *compus* e cale luuuungăăă ...”

Stimulat de posibilitatea unui joc reflexiv, m-am prefăcut a nu-i fi perceput gluma și i-am răspuns ca și cum aș fi fost contrariat.

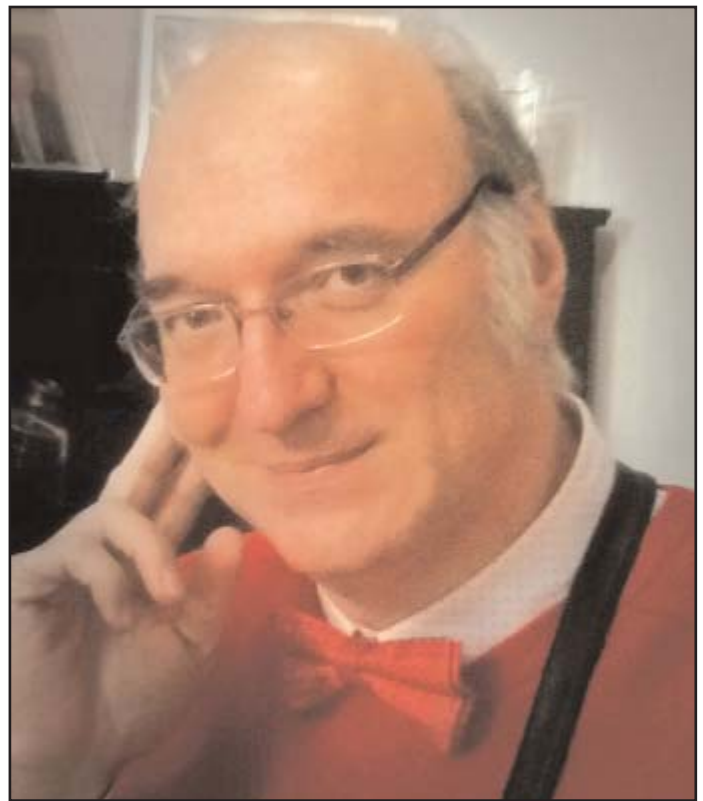
„Pe cale lucrativă, alcătuim utilități de moment. Pe cale reflexivă, ne imaginăm forme în devenire. Incluzând aspectul de finalitate, prima cale, de ordin practic, e definibilă ca metodă și delimitată (*scurtă*) în fapt. Cealaltă cale, referită intenției de desfășurare, de ordin ideatic, e incommensurabilă și nelimitată (*lungă*) în transformare.

Când scriu, așadar, mă aflu pe calea practică, lucrativă, tinzând cadențial în finalitate. Când compun (concep muzical), mă orientez pe calea ideatică, reflexivă, orientată cursiv în neconținere. Inefabilă fiind, compoziția nu are chip și, prin urmare, nici *splendoare*. Prin analogie, calea scrisului corespunde fundamentării armonice, în vreme ce compoziția tinde în profilarea melodicității. Ca să preiau termenii tăi, splendide pot fi cele „scrise” ca *fapte de armonizare*, cele „compuse” ca *idei de melodizare* sugerând doar frumusețea ascunderii. Compozitorul își tănuiește ideile sub/prin inveșmântări sonore (timbrurile/caracterele instrumentale). Dar, fără doar și poate, își scrie partiturile în evidențe grafice (notele/codurile muzicale). Scrisul acoperă brut (opac) coala (exterioră) ca dat (în lumină, de văzut/citit pe față) *lăsat maculării* (prin instrumentare). Sunetul acoperă subtil (transparent) compusul (interior), ca dat (în umbră, de aflat/înțeles subsidiar/pe spate) *oferit în-personării* (prin interpretare).

Altfel zis: **scriu pe scurt** – dorind să termin, spre a transmite și altora un anume *cum*; **compun pe lung** – intenționând să nu termin, spre a permite și altora să se exprime autentic în Actul (neconținut curpinzător al) Operei (în continuă deschidere). Căci, în vreme ce scrisul, odată făcut (obiectual), *îmi* aparține (cel puțin atât cât să-l pot preda/desprinde modelator), Operei, ce tocmai se acțează (procesiv), *îi* aparținem (cel puțin pe durata în care să-i putem fi cuprinși/prezenți creator).

Așa că sunt de acord cu cele ce mi-ai spus. Scriu mai mult sau mai puțin frumos, cât să te poți opri într-o scurtă *admirație* (obiectul estetic), dar caut să compun suficient de misterios, cât să te poți adânci într-o lungă *contemplare* (opera de artă).”

Pe de altă parte, scriind aceste rânduri, mă gândeam la ce am putea înțelege prin ascultare creatoare, ca deosebindu-se de audiția memoratoare. Cotidian, exersăm perpetuu acest al doilea fel de relaționare cu lucrarea muzicală. Reținem cel puțin melodii, ritmuri sau timbruri și, cel mult, idei sau modele de structurare pe care le admirăm. Desigur, pe măsura propriei competențe de accepiune. În ascultarea creatoare însă, trebuie să dezvoltăm o strategie a desprinderii, un anume fel de uitare, tocmai ca să ne putem situa în perspectiva unui fapt inedit. Nu e vorba de o reinterpretare a aceleiași lucrări, ci, dimpotrivă, de o desfacere a ei într-un mod aparte, generând o cu totul altă lucrare, în raport cu care cea desfăcută sau dememorată nu mai poate fi întrezărită nici măcar stilistic. De fapt, într-un atare proces poate intra oricare tip de lucrare artistică, vizuală sau literară, de acum sau de oricând. Ca s-o putem uita perfect, lucrarea sursă trebuie adusă pe un plan optim, pe care l-aș numi metaforic tăcere. Nu mă refer naiv la tăcerea fizică, ca neuzire, ci la una metafizică, rezultând din

ascultarea a ceea ce opera deschide în noi și dincolo de conretitudinea noastră de ordin palpabil și practic. Este, dacă vreți, un sinonim al ascultării spirituale, o întrezărire. Or, acest mod de sublimare a operei prime (din ascendent) nu are relevanță și nici vreo utilitate anume, tocmai pentru că nu tinde în finalitate (descendență), lipsindu-i orice scop valorificabil (vandabil). Este, însă, singura cale spre a putea accede creator, chiar dacă într-un mod nevăzut și într-o deplină tăcere, în spiritul propriei opere. A te afla (sublimativ) întru spirit este totuna cu a fi (nelimitat) în creație.

George BALINT

DIN SUMAR

**Concursul internațional
“George Enescu”, ediția a XVI-a.....2-7**

Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino....8-13

Interviu cu Giancarlo del Monaco.....14

Deschiderea stagiunii la ONB - Otello....15-17

Recitaluri: Juan D. Flórez, D. Garrett.....17-18

Festivaluri: Majura DUO; 3Sound.....19-22

Despărțiri.....26-27

Punctul pe j... azz.....28-29

Portret componistic - Roman Vlad.....30-31

"Trofeul Tinereții" Amara 51.....38-41

Lansare triplă Jolt Kerestely.....42-43

Discuri.....46-48